

Verplichte zorg

Informatie voor cliënten en naastbetrokkenen

Soms wordt verplichte zorg in een instelling voor geestelijke gezondheidszorg (ggz) zoals Vincent van Gogh of in de thuissituatie noodzakelijk geacht. Verplichte zorg met een opname of in de thuissituatie kan alleen als er sprake is van gevaar voor uzelf of voor anderen in uw omgeving. Bijvoorbeeld omdat u in een psychose verkeert, waardoor u tijdelijk de controle over uw handelen kunt verliezen.

Verplichte zorg in een ggz-instelling of in de thuissituatie wordt dan gezien als de enige manier om het ernstig nadeel dat daaruit ontstaat of kan ontstaan op te heffen. Hulp is in die gevallen nodig, ook al ziet u dat misschien anders. Het doel van verplichte zorg is om gevaar voor u of uw omgeving weg te nemen of te verminderen.

Bij verplichte zorg in een ggz-instelling wordt u tegen uw wil opgenomen. Dit gebeurt op basis van een wettelijke regeling, de Wet verplichte ggz (Wvvggz). Deze wet beschermt de rechten van cliënten die te maken krijgen met dwang in de zorg en geldt voor mensen met een psychische stoornis

In deze brochure geven wij algemene informatie die voor u van belang is tijdens verplichte zorg binnen Vincent van Gogh of in de thuissituatie. Elk mens en elke behandeling is persoonlijk, daarom adviseren wij u om bijzondere of persoonlijke vragen met uw behandelaar te bespreken.

** Daar waar 'hij' of de mannelijke vorm staat beschreven, kunt u ook 'zij' of de vrouwelijke vorm lezen. En u, uw of de cliënt kan ook vervangen worden door wettelijk vertegenwoordiger.*

Verplichte zorg

Verplichte zorg gebeurt op grond van een crisismaatregel (CM) of een zorgmachtiging (ZM). Over de toepassing van verplichte zorg beslist een rechter waarbij hij altijd uw mening komt horen en die van de arts. De arts stelt bij een verzoek om een CM of een ZM ook altijd een medische verklaring op.

Crisismaatregel (CM), kort samengevat

De CM is een spoedprocedure waarmee u, op last van de burgemeester, binnen 18 uur tegen uw wil voor verplichte zorg in een instelling voor geestelijke gezondheidszorg wordt opgenomen of deze in de thuissituatie krijgt opgelegd. Bij verplichte zorg met een CM hoort een medische verklaring van een arts. Uit deze verklaring moet blijken dat er sprake is van een onmiddellijk dreigend ernstig nadeel voor uzelf of uw omgeving, ten gevolge van een psychiatrische ziekte. Na uw opname beslist de rechter binnen 3 dagen of de CM wordt voortgezet voor maximaal 21 dagen (3 weken). Voordat hij deze beslissing neemt, zal hij uw mening vragen. U krijgt hierbij automatisch en gratis hulp van een advocaat.

Tijdens de CM (zowel met opname of in uw thuissituatie) gelden ten aanzien van uw verblijf en uw behandeling omschreven regels en beperkingen. Het belangrijkste gevolg van een CM is dat u de kliniek/afdeling waar u bent opgenomen niet zonder toestemming kunt verlaten. Indien u thuis verblijft, wordt de verplichte zorg thuis toegepast. De vormen van verplichte zorg die kunnen worden opgelegd, worden hieronder genoemd bij de zorgmachtiging. Ook kunt u in acute noodsituaties, of in het kader van dwangbehandeling welke beschreven staat in uw zorgplan, onder bepaalde voorwaarden gedwongen worden om bijvoorbeeld medicijnen in te nemen, of gesepareerd worden.

De verplichte zorg kan na verloop van de genoemde termijn, indien nodig, op grond van een ZM worden voortgezet.

Het is mogelijk om tijdens de toepassing van de verplichte zorg op grond van de CM te vragen om beëindiging van de crisismaatregel. Dit kan op twee manieren: u kunt dit aan de rechter vragen of in een brief aan de geneesheer directeur voorstellen.

Zorgmachtiging (ZM), kort samengevat.

Met een zorgmachtiging kan een cliënt gedwongen worden tot een opname of tot een behandeling. Een ZM is geen spoedprocedure zoals de CM en wordt dus aangevraagd als er minder haast is bij verplichte zorg. Bij een ZM komt net als bij een CM altijd een rechter om te beslissen over de verzochte ZM en daarmee over de vraag of u verplichte zorg krijgt opgelegd met een opname of in uw thuissituatie. U krijgt in deze procedure automatisch en gratis hulp van een advocaat. Wijst de rechter het verzoek voor een ZM toe en ontvang u nog geen verplichte zorg, dan gebeurt dat binnen twee weken na de toewijzing van de rechter.

In de ZM kunnen verschillende vormen van verplichte zorg zijn opgenomen:

- Verplicht medische handelingen ondergaan, zoals het toedienen van medicatie.
- Beperking in de bewegingsvrijheid of insluiting (op de plek waar de persoon op dat moment verblijft, ook mogelijk buiten een ggz-instelling).
- Opname in een ggz-instelling.
- Beperking in het ontvangen van bezoek op de plek waar u verblijft.
- Beperkingen in de vrijheid van handelen. U moet dan iets doen of juist laten. Denk bijvoorbeeld aan het beperken van het gebruik van de mobiele telefoon of de computer.
- Toezicht op u.
- Onderzoek aan kleding of lichaam.
- Controle op de aanwezigheid van gedragsbeïnvloedende middelen.
- Onderzoek naar gedragsbeïnvloedende middelen en gevaarlijke voorwerpen in de woning of een andere plaats waar u bent.
- Verplicht tijdelijk verblijf

Deze vormen van verplichte zorg kunnen worden opgenomen in een ZM en voor een bepaalde duur worden toegepast.

Bij de ZM heeft u de mogelijkheid om zelf wat meer regie in handen te houden. Als u psychiatrische problemen heeft is de kans groot dat mensen in uw omgeving zich zorgen over u maken, zeker als het niet goed met u gaat. Om zoveel mogelijk zelf te bepalen wanneer en welke hulp noodzakelijk is, en wat te doen als het niet goed met u gaat, kunt u hierover ook vooraf afspraken maken met de behandelaar en de rechter.

U heeft de volgende mogelijkheden om de regie te behouden bij de voorbereiding voor een ZM:

- *Plan van aanpak*
Op het moment dat er een zorgmachtiging voor u wordt voorbereid, kunt u door middel van een eigen plan van aanpak proberen om de verplichte zorg via de ZM te voorkomen. In het plan van aanpak beschrijft u uw situatie, uw hulpvraag, welke oplossingen u daarvoor voor ogen heeft, de wensen van uw familie en de afspraken over gedrag, medicatie, behandeling, dagindeling etc. Het doel van het plan van aanpak is om verplichte zorg te voorkomen.
- *Zorgkaart*
Bij het voorbereiden van een zorgmachtiging heeft u, indien u geen plan van aanpak opstelt of het plan van aanpak is niet voldoende, de mogelijkheid om een zorgkaart op te stellen. In de zorgkaart geeft u uw mening weer op de benodigde zorg en welke medicatie of dwangmaatregelen u denkt nodig te hebben in bepaalde omstandigheden. Uw zorgkaart dient in overweging te worden genomen bij het opstellen van het zorgplan.
- *Zelfbindingsverklaring*
Zelfbinding is bedoeld voor mensen met een psychische aandoening die weten dat ze goede en slechte perioden hebben. U kunt samen met uw behandelend psychiater bindende afspraken maken over wanneer u wilt worden opgenomen en hoe u behandeld wilt worden als het slechter met u gaat. Deze afspraken legt u vast in een zelfbindingsverklaring.

Rechten en plichten

In dit hoofdstuk geven wij een korte beschrijving van enkele rechten en plichten die u en wij hebben tijdens een gedwongen opname.

Als cliënt van een zorginstelling heeft u bepaalde rechten.

De *Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGBO)* beschrijft de rechten en plichten van alle cliënten in de zorg en is dus van belang voor iedereen die met medische zorg te maken krijgt.

De *Wet verplichte ggz (Wvggz)* beschermt specifiek nog eens de rechten van cliënten tijdens de toepassing van verplichte zorg. In deze wet staat wanneer dwang mag en wat de rechten zijn van mensen die te maken krijgen met dwang in de zorg.

Enkele rechten en plichten

Zorgplan

Tijdens de opname heeft u recht op een duidelijk omschreven behandeling. Deze staat in uw zorgplan. Hierin staat de (vermoedelijke) diagnose die is gesteld, de behandeling die wordt ingezet en de afspraken die u in dat kader samen maakt.

Toestemming

Bij verplichte zorg kan uw behandelaar in uitzonderlijke gevallen een behandeling, middel of maatregel toepassen zonder dat u daarvoor toestemming heeft gegeven. Er moet dan sprake zijn van gevaar of van overbrugging van een acute tijdelijke noodsituatie.

Bewegingsvrijheid en contact

Indien u verplichte zorg binnen de ggz-instelling krijgt, verblijft u in verband met uw veiligheid en die van anderen binnen een gesloten afdeling/kliniek. Dat wil zeggen dat de buitendeuren op slot zijn en alleen door een zorgmedewerker kunnen worden geopend. Tijdens verplichte zorg met opname mag u de locatie alleen verlaten als u daarvoor toestemming hebt. Binnen de afdeling/kliniek heeft u recht op bewegingsvrijheid. Ook heeft u recht op contact, bijvoorbeeld met uw familie of naasten. U kunt post ontvangen/versturen en telefoneren. En natuurlijk mag u ook bezoek ontvangen tijdens de bezoeken.

Tijdens de verplichte zorg kunnen uw rechten worden ingeperkt. Dit kan alleen:

- als er ernstige nadelige gevolgen voor uw gezondheidstoestand kunnen ontstaan;
- ter voorkoming van strafbare feiten;
- wanneer de goede gang van zaken binnen de afdeling of Vincent van Gogh in gevaar komt.

Wanneer er sprake is van beperking van uw recht op contact en/of bewegingsvrijheid legt uw behandelaar dit vast in uw zorgplan.

Met een aantal mensen kan het recht op contact niet worden beperkt:

- de patiëntenvertrouwenspersoon (pvp);
- uw advocaat;
- de officier van justitie;
- de rechter;
- de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.

Verlof

Als uw behandelaar of de geneesheer directeur er mee instemt kunt u tijdens de verplichte zorg de afdeling/kliniek of locatie voor de afgesproken tijd verlaten.

Huisreglement

Binnen Vincent van Gogh gelden bepaalde huisregels. Alle cliënten, zowel ambulante, vrijwillig als met verplichte zorg, dienen zich aan deze regels te houden. Deze regels zijn bedoeld voor een goede gang van zaken binnen onze instelling.

Het is mogelijk dat in uw zorgplan persoonlijke afspraken met u zijn gemaakt die afwijken van onze huisregels. Deze afspraken gaan altijd vóór algemene regels.

Privacy

Op grond van de Wvvgz moet de rechtbank de officier van justitie en de inspecteur voor de gezondheidszorg informeren dat u verplichte zorg ontvangt, alsook uw eventuele partner, naaste familie of wettelijke vertegenwoordiger. Bij een CM doet de burgemeester dat.

In het kader van uw herstel vinden wij de betrokkenheid van familie, eventuele partner of andere belangrijke naasten bij onze cliënten belangrijk. De ervaring leert ons dat we in samenwerking met elkaar vaak de meest optimale behandeling kunnen bieden. Ook na uw opname of tijdens een verdere behandeling kan ondersteuning uit uw naaste omgeving belangrijk zijn voor uw herstel. Samen sta je vaak sterker! Natuurlijk maken we samen afspraken over wat we wel/niet met uw naasten bespreken.

Uw spullen

Wij raden u af om kostbare bezittingen mee te nemen. Uw persoonlijke bezittingen kunt u bewaren in een afsluitbare kast. Opslag van goederen is in principe niet mogelijk.

Als u verplichte zorg met een opname opgelegd heeft gekregen, kunnen wij voorwerpen in bewaring nemen. Bijvoorbeeld wanneer deze een gevaar opleveren voor uw veiligheid of de goede gang van zaken in de instelling.

Als er concrete aanwijzingen zijn, kunnen wij u aan uw kleding en aan het lichaam onderzoeken. U krijgt een bewijs van ontvangst waarop de in beslag genomen voorwerpen zijn omschreven. Gevaarlijke voorwerpen nemen wij altijd in beslag.

Interne overplaatsing

In het belang van uw behandeling kan het nodig zijn om u over te plaatsen. Uiteraard bespreekt uw behandelaar deze interne overplaatsing bij voorkeur eerst met u. Een overplaatsing kan echter ook zonder uw toestemming plaatsvinden. De behandelaar kan ook kiezen voor een kortdurende crisisplaatsing wanneer dit nodig is.

Cameratoezicht

Op enkele van onze locaties vindt uit veiligheidsoverwegingen cameratoezicht plaats.

Aanvullende informatie

Wegwijs tijdens uw behandeling

In onze brochure 'Wegwijs tijdens uw behandeling' kunt u meer lezen over een behandeling bij Vincent van Gogh. Bijvoorbeeld algemene informatie over de behandelovereenkomst, algemene leveringsvoorwaarden GGZ, recht op informatie, privacy, vertegenwoordiging, kosten van een behandeling, enzovoorts.

Als u gedwongen opgenomen bent kan het zijn dat niet alle informatie uit deze brochure voor u van toepassing is. Zoals bijvoorbeeld het invullen van (ROM) vragenlijsten.

Patiëntenvertrouwenspersoon (pvp)

Cliënten in de geestelijke gezondheidszorg hebben recht op ondersteuning van een patiëntenvertrouwenspersoon, afgekort pvp genoemd. Ook als u gedwongen opgenomen bent heeft u recht op contact een pvp. De hulp van een pvp is gratis. De pvp is niet in dienst van Vincent van Gogh, maar van de onafhankelijke Stichting PVP. Op de laatste pagina in deze brochure vindt u de contactgegevens van de pvp.

Meer informatie

Op onze website www.vvgi.nl vindt u meer aanvullende informatie over onder andere: psychische klachten, ons behandelaanbod, cliënt- en familiemedezeggenschap, klachtenafhandeling en de contactgegevens van de patiënten- en familievertrouwenspersoon.

Voor informatie over verplichte zorg kunt u ook terecht op de website www.dwangindezorg.nl van de Rijksoverheid. Deze geeft u meer uitgebreide informatie over uw rechten, dwang (voorkomen) en verplichte zorg (CM en ZM).

Ontevreden of een klacht?

Bespreek uw ontevredenheid liefst allereerst met degene die erbij betrokken is. Wij streven er graag naar het probleem samen met u op te lossen. Lukt dit ons niet, dan kunt u altijd advies vragen of een klacht indienen.

In de brochure 'Heeft u een klacht? Laat het ons weten.' staat de klachtenregeling van Vincent van Gogh uitgebreid beschreven. Deze brochure is beschikbaar binnen elke afdeling. Meer informatie over de klachtafhandeling vindt u ook op onze website www.vvgi.nl/klacht.

Belangrijke adressen

Informatiepunt Vincent van Gogh

Tel. 0478 - 527 066

informatiepunt@vvgi.nl

Klachtenfunctionaris Vincent van Gogh

Postbus 5, 5800 AA Venray

Tel. 0478 527 597

klachtenfunctionaris@vvgi.nl

Patiëntenvertrouwenspersoon (pvp)

Pvp afdelingen/klinieken

Naam en telefoonnummer: zie folder / poster op de afdeling
of neem contact op met het Informatiepunt

Helpdesk Stichting PVP

Tel. 0900 - 444 88 88

helpdesk@pvp.nl

Landelijk Meldpunt Zorg (IGJ)

Postbus 2115, 3500 GC Utrecht

Tel. 088 – 120 5070

Arrondissementsparket Limburg

Officier van Justitie

Postbus 1987, 6201 BZ Maastricht

Tel. 088- 699 14 00